

قرآن کریم (ترجمه مسعود انصاری)

قرآن کریم، ترجمه مسعود انصاری خوشابر، تهران: فرزانه، وزیر (گالینگور)، چاپ اول/ ۵۵۱۰ نسخه

حدود پنج سال از آغازین روزهایی که ترجمه نخستین آیات قرآن کریم را شروع کردم، می گذرد. حق یار شد و به لطف و عنایت الهی کار این ترجمه و حروفچینی آن به پایان آمد. بارها گفته ام، این بار نیز بر آن تأکید می گذارم که در ترجمه قرآن کریم به هر زبانی باید به دو اصل ضرورت و حساسیت نظر داشت.

اینک که این ترجمه در دسترس علاقه مندان قرار گرفته است به اجمال ویژگی های اساسی آن را یاد آور می شوم:

۱. در فهم معانی دقیق قرآن کریم به نظر گاه های تفسیری نخستین مخاطبان و وحی الهی توجه خاص داشته ام.

۲. از مراجعه به تفاسیر روایی و درایی از ابن عباس تا آثار مفسران معاصر، هیچ دریغ نورزیده و از امتهات کتب لغت عرب، منابع اشعار زمان جاهلی و نیز اسلام، لغتنامه های ویژه قرآنی

۳. بارزترین ویژگی ترجمه بنده پایبندی به نحو قرآن است.
۴. نثر ترجمه بنده نثر معیار و با آگاهی و اطمینان برای بیان دقیق معانی عبارات قرآنی اندکی در بند ترکیبات عربی است.
۵. در صورت وجود اختلاف آرای گذشتگان در باره ترکیب عبارتی، کوشیده‌ام نظری را که مستدل و منطقی دانسته‌ام بپذیرم.
۶. بنده هرگز قرآن کریم را عرصه هنر نمایی ادبی و غیر ادبی نمی‌دانم، از این روی سعی کرده‌ام ترجمه‌هایی که به کار عموم بیاید ارائه دهم.
۷. در برابر گزینی‌ها، همواره تلاشم بر این بوده که با مراجعه به امهات منابع لغت، به گمان خویش، دقیق‌ترین، زودیاب‌ترین و مانوس‌ترین معادلها را برای آیات برگزینم.
۸. در مباحثی مانند تقدیم و تأخیر، مذکر و مؤنث، افراد و تشبیه و جمع، استعاره، کنایه، تشبیه، تمثیل، حقیقت، مجاز، ترتیب مفردات جمله و... مختلف عمل کرده‌ام.
۹. باور دارم که هیچ بشری نمی‌تواند تمام اسلوب‌های عربی آیات را در قالب و چارچوب زبان دیگری فروریزد، زیرا بسیاری از وجوه اعجاز قرآن به ویژه وجه بلاغی و ادبی آن قابل انتقال به هیچ زبانی نیست. اما بسیار کوشیده‌ام برای تمامی تک واژگان و عباراتی که معتقدم بنا بر اعجاز و در مقام رساندن معنایی نازل شده‌اند معادلی بیابم.
۱۰. از آوردن برخی از افزوده‌های تفسیری ناگزیر بوده‌ام، اما همواره سعی کرده‌ام میزان این افزوده‌ها از حد ضرورت فراتر نرود.

در پایان سخنی صمیمانه دارم با قرآن پژوهان و راستجویان عرصه تحقیقات قرآنی که: ای برادر، قرآن عرصه سمعه و ریا نیست و قرآنیان را بغض و کینه روا نباشد. در نتیجه به ارشادات بی‌نظر شما عزیزان نظر دوخته‌ام تا به فضل خویش کاستی‌های این ترجمه را مورد اغماض قرار ندهند و نقد و نظرهای خود را به آدرس ناشر ارسال دارند تا هم خود از اجر اخروی برخوردار شوند و هم من در روز راستین قیامت در پیشگاه معبود یگانه‌ام خاطری آسوده داشته باشم. آنچه در معرفی آورده شده با تلخیص از مؤخره ترجمه است. این ترجمه نیز به تفصیل در شماره ۱۴ فصلنامه بینات، صفحه ۱۳۹ تا ۱۴۴ معرفی شده است.

قرآن کریم، با ترجمه ترکی آذری

القرآن الکریم مع الترجمة التركیة الاذریة بايجانية، قم: مرکز ترجمه قرآن مجید به زبان‌های خارجی، چاپ اول/ ۵۰۰۰ نسخه.

قرآن کریم در پرتو تعلیمات جاودانه اش بشریت را به استوارترین برنامه های زندگی راه نموده و به سعادت دنیا و آخرت فراخوانده است. تردیدی نیست که دست یابی به این قله رفیع، از رهگذر درک مفاهیم بلند قرآن امکان پذیر است، و از آن جا که این کتاب آسمانی به زبان عربی نازل شده است، باید ترجمه مفاهیم آن به زبان های گوناگون در اختیار ملل دنیا قرار گیرد. البته تا کنون قرآن کریم به زبانهای مختلفی ترجمه شده است، اما همه این ترجمه ها از صحت و اتقان کافی برخوردار نیستند. از این رو تأسیس مرکزی در جمهوری اسلامی ایران برای سامان دادن به امر مهم ترجمه قرآن، کاری ضروری می نمود. بر این اساس، در سال ۱۳۷۳ ش، سازمان اوقاف و امور خیریه که همواره سعی خود را در ترویج فرهنگ قرآن مصروف داشته، با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تأسیس «مرکز ترجمه قرآن مجید به زبان های خارجی» اقدام کرد. هدف نهایی این مرکز، ارائه ترجمه هایی صحیح و روان به زبان های زنده دنیا جهت میلیون ها انسان مشتاقی است که می خواهند حقایق و معارف اسلامی را به زبان خود از کانون وحی درک کنند.

شکر و سپاس خداوند منان را که پس از سه سال تلاش مداوم و پی گیر، این توفیق را نصیب نمود تا بتوانیم نخستین ترجمه قرآن را که به زبان ترکی آذری است و به وسیله آقای رسول اسماعیل زاده و تحت اشراف و نظارت گروه آذری مرکز ترجمه قرآن مجید فراهم شده، چاپ و به مسلمانان آذری زبان تقدیم کنیم. در انجام این ترجمه، علاوه بر استفاده از تجربه های گذشتگان، سعی شده است که معانی آیات قرآن کریم در قالبی شیوا، سلیس و منطبق بر تحولات زبان شناسی نگارش یابد. البته ما معتقدیم که ترجمه قرآن هر چند دقیق باشد نمی تواند از تمام جهات منعکس کننده مفاهیم والای قرآنی باشد، زیرا که قرآن کریم کلام خداوند است و دستیابی بشر به همه ابعاد آن امکان پذیر نیست، از این رو از خوانندگان محترم انتظار داریم که هر گاه در ترجمه به اشتباهی برخوردند، مرکز را در جریان امر قرار دهند تا به خواست خدا در چاپ های بعدی اصلاح گردد. امیدواریم با مساعدت و همدلی همگان موفق شویم در این کار مقدس و بزرگ و وظیفه خود را به خوبی انجام دهیم. انه نعم المولی و نعم النصیر.

متن فوق برگرفته شده از مؤخره قرآن یاد شده است.

پیشگفتار

المعجم فی فقه القرآن وسر بلاغته (ج ۱)

اعداد: قسم القرآن فی مجمع البحوث الاسلامیة، مشهد: الأستانة الرضویة المقدسة، ۸۱۲ ص، وزیر (گالینگور)، چاپ اول، ۱۴۱۹ ق / ۱۰۰۰ نسخه.

بهره‌وری از کتاب خدا و به نطق در آوردن قرآن در گرو مقدماتی است. طهارت و پاکی باطن، توان فهم و درک معانی بلند و عمیق آن و دهها نکات دیگر.

با نگاهی گذرا و فهرست وار به کتاب‌های نگاشته شده در زمینه‌های علمی، بیشترین آثار را درباره معارف آفتاب‌گون قرآن می‌یابیم که عالمان و دین‌پژوهان، به ویژه علاقه‌مندان به معارف قرآنی در زمینه‌های مختلف مربوط به قرآن، به آستانه این کتاب عظیم عرضه داشته‌اند.

یکی از نکات بسیار مهم که نقش عظیمی، در فهم قرآن ایفا می‌کند، درک مفاهیم و لغات قرآنی است. پی بردن و نیوشیدن معارف قرآنی مرهون تأملی صدچندان در واژه‌های این کتاب گرامی است.

کتاب «المعجم فی فقه القرآن و سرِّ بلاغته» که در موضوع خود شاید جامع‌ترین و در ضمن بدین گونه که سامان یافته است، بدیع‌ترین باشد، توسط جمعی از محققان ارجمند، تدوین یافته و زمینه‌ای برای درک بهتر مفاهیم و معانی آیات الهی را فراهم کرده است گرچه معجم‌نگاری تاریخی دیرینه دارد و لکن تنوع و تکثر معجم‌ها به باروری آنها کمک کرده و در عین حال که معاجم گونه‌گونی تدوین یافته، هر یک از مزایا و کاستی‌هایی برخوردار است.

کتاب حاضر که اکنون نخستین جلد آن توسط بنیاد پژوهش‌های آستان قدس رضوی منتشر شده است با ابداعات و ابتکاراتی همراه است که محققان و قرآن‌پژوهان را بسیار کارگشا و مفید خواهد بود.

جلد اول این مجموعه با مقدمه کوتاهی در سه صفحه و پیش‌گفتار دراز دامن و مستوفایی آغاز شده است. در پیش‌گفتار که توسط استاد محمد واعظ زاده خراسانی نوشته شده، به تمام زوایای کتاب پرداخته شده است، از جمله: اهداف معجم و جایگاه آن در علوم قرآن، مزایای این معجم، مراحل تدوین آن، روش و رموز بکار رفته در آن و معرفی محققان آن (پیش‌گفتار، صص ۱۳-۲۳).

از آنجا که استاد واعظ زاده در صدد تهیه مدخلی مفصل برای این کتاب برآمده‌اند که در آن به موضوعات آن را در بیست عنوان یادآور شده‌اند.

در واقع کتاب حاضر تمامی علاقه‌مندان به مباحث لغوی و بلاغی قرآن را بی‌نیاز می‌کند، چراکه در هر دو زمینه مباحث به تمام و کمال ارایه شده است و چنانکه در پیش‌گفتار آمده: این کتاب در بردارنده مباحث بلاغت قرآن و اسرار اعجاز قرآن است، یعنی کتاب لغت، بلاغت و اعجاز قرآن و در عین حال یک تفسیر موضوعی بر اساس کلمات قرآن نیز می‌باشد. (پیش‌گفتار، ص ۱۵)

امید آنکه محققان این بنیاد با پشتکار و متداومت خود، به تداوم این کار همت‌گمارند و بقیه جلد‌های آن به زودی تقدیم علاقه‌مندان گردد. ان شاء الله

نخبة التفاسیر

گروهی از محققان مرکز تفسیر قرآن حوزه علمیه قم، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۳۲۵ ص، وزیری (شمیر)، چاپ اول/ ۵۰۰۰ نسخه.

قرآن دریایی است ناپیدا کرانه، دریایی عمیق و ژرف که دل‌های پاک را به آن راهی هست و هر کس در کنار آن می‌نشیند بهره‌ای در خور و توان خویش می‌برد. نوری است که هرگز خاموش نمی‌شود و همچون خورشید بر قلب‌های جهانیان می‌تابد و نور افشانی می‌کند.

قرآن کریم همواره مورد توجه عالمان و مفسران بزرگ بوده است و بعد از نزول این مائده آسمانی با بیان آیات آن توسط خود پیامبر ﷺ و بعد صحابیان و تابعان، تفسیر آن آغاز شده است و سپس پیروان حضرتش به تفسیر این کتاب گرامی پرداخته‌اند و تا کنون صدها تفسیر با روش‌های مختلف، به‌خامه عالمان شیعی و سنی بر این کتاب نوشته شده است.

کتاب «نخبة التفاسیر» که برگزیده‌ای از ۱۵ تفسیر معتبر شیعه و سنی است، توسط جمعی از محققان و علاقه‌مندان به معارف قرآنی، نخست به صورت جزواتی با گزیده‌چینی از آن تفاسیر تهیه و برای ائمه محترم جمعه سراسر کشور ارسال می‌شده، که با اقبال بی‌سابقه‌ای مواجه شده است و تشویق و ترغیب آنان باعث شده است که محققان آن، دست به تدوین آن به‌گونه فعلی بزنند.

امتیازات این کتاب چنانکه در مقدمه آن آمده است عبارت است از: ۱. انتخاب مطالب مفید با رعایت اختصار، ۲. طرح برخی از مباحث موضوعی در ذیل آیات مربوط به آن، با توجه و عنایت به سایر آیات و روایات معصومین علیهم‌السلام، ۳. بیان منابع مطالب به جهت اعتماد خوانندگان.

مطالب این تفسیر پس از آماده‌سازی، توسط حجت الاسلام والمسلمین اکبر دهقان تدوین یافته و سپس به نظر دو تن از بزرگان حوزه علمیه قم، حضرت آیت‌الله سید مهدی روحانی و حجت الاسلام والمسلمین شیخ محمود عبداللهی رسیده است.

این کتاب به زبان عربی منتشر شده است، اولین جلد از مجموعه‌ای است که از اول قرآن کریم آغاز شده و ان شاء الله تا پایان قرآن ادامه خواهد یافت.

جلد اول این کتاب با مقدمه‌ای توسط حجت الاسلام والمسلمین حسینی بوشهری در ده صفحه سامان یافته است. سپس از سوره فاتحه‌الکتاب آغاز شده و این جلد تا آیه ۱۰۳ سوره بقره ادامه یافته است.

لازم به یادآوری است که چون این کتاب به عنوان منبع قابل اعتمادی است، جای دارد که در هر جلد فهرستی از منابع و مؤخذ آن و نیز اعلام و اماکن و تمامی فهرست‌های فنی آرایه گردد.

نظام اخلاقی اسلام (تفسیرسوره حجرات)

آیت‌الله جعفر سبحانی، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۲۱۶ص، رقمی (شمیز)، ویرایش دوم، چاپ چهارم/۲۵۰۰نسخه.

یکی از کهن‌ترین مباحثی که درباره انسان مطرح بوده است، مباحث اخلاقی است که شالوده انسانیت انسان را تشکیل می‌دهد و در تمامی جوامع بشری یکی از عمده‌ترین بحث‌های علوم انسانی بوده و هست.

درباره اخلاق و طرح مباحث اخلاقی کتاب‌های فراوانی نگاشته شده است و در ادیان مختلف الهی و غیرالهی درباره آن گفت و گو شده است.

آیت‌الله جعفر سبحانی استاد بزرگوار حوزه علمیه قم و اندیشمند و متفکر توانا با توجه به این مهم سالیانی دور به تألیف کتابی تحت عنوان «نظام اخلاقی اسلام» دست یازیده است، و به بهانه تفسیر سوره مبارکه حجرات، به این مهم پرداخته است.

وی در بخشی از پیش‌گفتار نسبتاً طولانی کتاب آورده است: اسلام با برنامه‌های متنوع اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و اخلاقی خود، پا به عرصه اجتماع نهاد و در ضمن پی‌ریزی نهضتی همه‌جانبه، مکتبی اصیل و ارزنده، و اصولی کاملاً نوین و خلاق و سازنده به وجود آورد.

اسلام به اصول اخلاقی و نقش تربیت به دیده احترام نگرسته و آن را یکی از وظایف خطیر پیامبر اسلام شمرده است و از نظر اهمیت شایانی که موضوع «تربیت» دارد، در قرآن مجید آن را مقدم بر «تعلیم» ذکر می‌کند. «ویز کیهم و یعلمهم الكتاب والحکمة»، (جمعه، ۶۲، ۲) (ص ۲۰).

استاد سبحانی در پیش‌گفتار، به گونه‌های مختلف نظام اخلاقی اشاره می‌کنند و مباحث کتاب را در بیست عنوان اصلی و ده‌ها عنوان فرعی پی می‌گیرند. از جمله مباحث مطرح شده در این کتاب عبارت‌اند از: انضباط اسلامی، پیامبر باطن یا وجدان اخلاقی، احترام به شخصیت مسلمان، اسلام و برتری نژادی، فداکاری در راه هدف و... در خاتمه اهم منابع کتاب را فهرست وار یادآور شده‌اند.

نماز در قرآن

سید ابراهیم سید علوی، تهران: نشر مطهر، ۱۸۲ ص، رقعی (شمیر) چاپ اول، ۱۳۷۷، ۳۰۰۰ نسخه.

نماز، سخن گفتن ما با خداوند بزرگ است، چنانکه قرآن، سخن گفتن پروردگار است باما و نیز شستن باطن و آراستن درون، در پنج نوبت در هر شبانه روز و تقرب جستن به قرب الهی و راز و نیاز بندگان با خالق یکتاست.

کتاب «نماز در قرآن» از استاد سید ابراهیم سید علوی، از محققان و نویسندگان معاصر، نگاهی دارد به این عبادت بزرگ از منظر قرآن کریم. وی در این کتاب، بررسی زوایای ریز و درشت نماز را با نگاهی به آیات قرآن، به توضیح و تبیین نشسته است.

مؤلف، در مقدمه کوتاه خود بر این کتاب آورده است: نماز، آن پرستش نمادی و آن عبادت سمبولیک است که قرآن در آن باره، در ابعادی وسیع و جنبه های مختلف، سخن گفته است و اصولاً با تلاوت کتاب خدا ما خود را در زمینه تسبیح، تنزیه، ذکر، دعا و عبادت با اقیانوسی ژرف و بی کران مواجه می بینیم و به ویژه آثار نماز و آنچه که به نوعی به این عبادت مربوط می شود متجاوز از دهها عنوان را در بر می گیرد. (ص ۹)

نگارنده خواسته است به تاسی از فقهای ربّانی و عالمان متعهد... درباره نماز در قرآن، رساله ای بنگارد که به زبان نسل جوان و مطابق ادبیات سهل و روان، حقایق قرآنی را بازگو کند. (ص ۱۰)

نویسنده ارجمند بعد از مقدمه کوتاه و بررسی چند واژه نمازی، کتاب را در چهار فصل سامان داده است، فصل اول: وضو، غسل و تیمم در قرآن؛ فصل دوم: نماز در قرآن؛ فصل سوم: نمازهای یومیه در قرآن و فصل چهارم: نمازهای واجب غیر یومیه در قرآن.

در پایان فهرستی از منابع و مؤاخذ کتاب را آورده است. خواندن این کتاب را به تمامی نمازگزاران به ویژه نسل جوان که در پی آشنایی با ژرفای این عبادت الهی اند، توصیه می کنیم.

دعاهای قرآن

حسین واثقی، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۶ ص، رقیعی (شمسیر)، چاپ اول، ۱۳۷۷/۲۵۰۰ نسخه.

راز و نیاز با خداوند، آرامش جان، صفای دل و گفت و گو با ذات بی‌همتای الهی است. دعا در زبان روایات از برترین جایگاه برخوردار است و مخ عبادت و کلید رحمت نامیده شده است. در زندگانی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و ائمه اطهار علیهم السلام آمده است که ساعتی را در شبانه روز به راز و نیاز اختصاص می‌دادند و حالتی را با خداوند داشتند که احدی را در آن راه نبود، حتی در زندگی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمده است که حضرت می‌فرمودند: ساعتی با خداوند دارم که هیچ ملک مقرب هم در آن حضور ندارد. انسان می‌تواند با هر زبان و با هر توانی دعا کند، لکن دعاهایی با مضامین و عبارات های بلند در کلام معصومین علیهم السلام و برتر از آن در آیات قرآنی آمده است که با روح و درخواست های انسان سازگار تر است و چه نیکوست که انسان درخواست های خود را با آن زبان بیان کند.

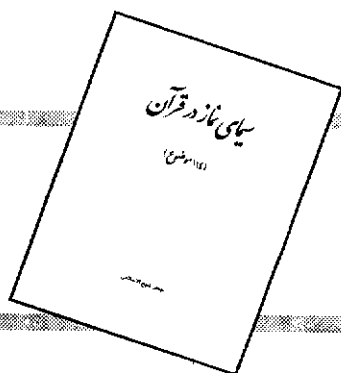
کتاب «دعاهای قرآن» که توسط جناب آقای حسین واثقی تهیه و تنظیم شده است، در خصوص دعاهای قرآنی با نظم و ترتیب خاصی تدوین یافته است.

وی در مقدمه ای کوتاه، به اهمیت راز و نیاز پرداخته است (ص ۹-۱۱) و در پی آن به ترتیب پیامبران یاد شده در قرآن و دعاهای آنان، به شرح و توضیح آنها پرداخته است.

نویسنده ضمن بیان دعاهای قرآنی، در برخی دعاها به نکات بسیار مفیدی از روایات و غیر آن اشاره کرده است. وی بعد از یادکرد دعاهای پیامبران از قرآن کریم، به دعاهای دیگری که در قرآن آمده است مانند: دعای پدر و مادر، دعای مقربان، دعای مؤمنان و... اشاره می‌کند و به درستی و نیکی به تمامی دعاهای قرآنی پرداخته است.

در پایان، فهرست موضوعی دعاهای قرآن رانیز آورده است. امیدآنکه این کتاب علاقه مندان را مفید افتد.

پیشگفتار

سیمای نماز در قرآن

جعفر شیخ الاسلامی، تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی رایحه، ۵۵ص، رقی (شمیز)، چاپ اول، ۱۳۷۷/۱۰۰۰۰ نسخه.

نماز تسلی بخش دل های خسته است، تکیه گاهی است که انسان بدان پناه می برد و روان و جان آدمی را آرامش می بخشد.

در قرآن بیش از نود بار از نماز سخن به میان آمده است؛ و آنچه در پیش روی شماست مجموعه آیات نماز از قرآن کریم است که در ۱۴ بخش مختلف تنظیم و به ۱۱۴ موضوع تقسیم بندی شده است. (مقدمه، ص ۶-۷)

پیشگفتار

آنچه از مقدمه کتاب آوردیم، بیانگر محتوای آن نوشته است که درباره نماز تنظیم شده است. نویسنده محترم در این مجموعه آیات قرآنی را موضوع بندی کرده و تنها با ترجمه ای از آنها به چپش موضوعات پرداخته است. این گردآوری علاقه مندان و محققان بحث نماز را سودمند خواهد افتاد، چرا که تمامی آیات قرآن در این باره، جمع آوری شده است. وی در خاتمه به آیات طهارت (وضو، غسل و تیمم) نیز اشاره ای دارد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

فروغ وحی

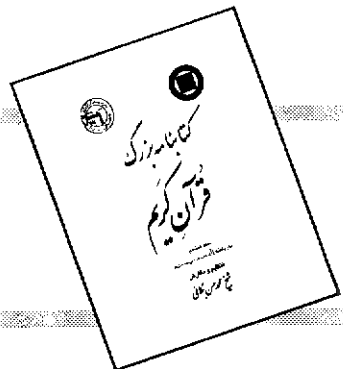
(ترجمه و ترکیب جزءسی ام قرآن کریم)

محمد حسین ابراهیمی، قم: عالمه، ۳۱۸ص، وزیری (شمیز)، چاپ اول، ۱۳۷۷/۳۰۰۰ نسخه.
کتاب حاضر، حاصل تلاش چند ماه مبارک رمضان است که نگارنده پس از تنظیم به شکل

کنونی در اختیار خوانندگان قرار داده است.

برای ترجمه آیات قرآنی از سبک روان و ساده‌ای استفاده شده و نکته‌ها و توضیح و داستان‌هایی برای روشن شدن برخی از موضوعات به آن اضافه شده است. بخش ترکیبی نیز برای خوانندگانی که در پی نکات ادبی قرآن هستند، بدان افزوده شده است. (باتلخیص از مقدمه کتاب).
فروغ وحی با مقدمه‌ای بسیار کوتاه و صفحه‌ای درباره «أعوذ باللّٰه» آغاز شده و سپس از سوره نبأ (جزء سی ام) با ترجمه هر سوره و به دنبال آن برخی از سوره‌ها با ذکر نکاتی به ترکیب آیات پرداخته است.

جای داشت این کتاب با حروف چینی شایسته تری در بخش آیات و ترجمه‌ها که بسیار غیرمتعارف است، به طبع می‌رسید و با دقت بیشتری از اغلاط مطبعی آن کاسته می‌شد.

کتابنامه بزرگ قرآن کریم (جلد ۸)

باز یافته (أ، ب، پ، ت) گرد آوری و نگارش: شیخ محمد حسن بکایی، تهران: مرکز فرهنگی نشر قبله، جلد ۸، ۳۷۰ صص وزیری (گالینگور)، چاپ اول، ۱۳۷۷/۲۰۰۰ نسخه.

کتاب حاضر، هشتمین جلد از مجموعه عظیم و گرانسنگ کتابشناسی نگاشته‌های قرآنی است که به استدراک جلد‌های گذشته اختصاص دارد و در واقع باز یافته (أ، ب، پ، ت) است. چنانکه در شماره‌های پیشین فصل نامه بیانات از این کتاب یاد کرده ایم، این کتاب به همت جناب حجت الاسلام والمسلمین حاج شیخ محمد حسن بکائی سامان یافته است و در بر آوردن نیاز میرم محققان و قرآن پژوهان، جهت آگاهی از تحقیقات قرآنی در تمامی زمینه‌ها و در سرتاسر عالم بسیار مفید خواهد بود. کتابشناسی تفاسیر و علوم مختلف قرآنی، نخستین گام جهت تحقق و شکوفایی هر چه بیشتر تحقیقات قرآنی است.

از آنجا که این مجموعه، نشانگر عظمت کتاب الهی و نیز گامی است در راستای شناخت تلاش عالمان و علاقه‌مندان به قرآن در طول سده‌ها و اعصار، بایسته است که با همتی مضاعف و دقتی در خور، تقدیم خادمان قرآن گردد. بدان امید و با دعای خیر جهت توفیق بانیان بزرگوار این تألیف ارجمند.